

Ook bestaande stallen moeten op termijn aan lagere ammoniakemissie voldoen

Vaker emissiearm bouwen

Emissiearm bouwen is al verplicht bij jaarrond opstallen. Binnen enkele jaren worden de regels waarschijnlijk uitgebreid, ook naar bestaande rundveestallen. Intussen groeit het aanbod emissiearme stalvloeren.

tekst **Florus Pellikaan**

Demissionair staatssecretaris Bleker heeft emissiearm bouwen weer in het middelpunt van de belangstelling gezet. In zijn brief aan de Tweede Kamer van 16 mei geeft hij aan dat vanaf 2015 alle nieuw te bouwen stallen integraal duurzaam moeten zijn. Rundveestallen die hieraan voldoen hebben in de meeste gevallen ook een emissiearme vloer. Vooral nog gold een verplichting voor zo'n vloer alleen voor veehouders die de koeien jaarrond opstallen of die beperkingen hebben door bijvoorbeeld naastgelegen natuurgebieden. Veehouders die in aanmerking willen komen voor de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV), moeten vanaf 1 januari 2012 ook een emissiearme vloer in de nieuwe stal hebben. In de brief van Bleker stelt hij voor om de datum zelfs naar

2013 te halen, waardoor de mogelijkheid bestaat dat vanaf volgend jaar iedere nieuw te bouwen stal moet voldoen aan de eisen van integraal duurzaam bouwen.

Emissies aangescherpt

Een speciale themadag van DLV over emissiearme vloeren, half juni in De Meern, sloot daarom perfect aan bij de actualiteit. Bezoekers kregen een gedeelte theorie en gingen ook drie stalvloeren in de praktijk bekijken. Binnen de huidige landelijke wetgeving van 'besluit huisvesting' is sinds 2008 emissiearm bouwen bij opstallen al verplicht. Alleen het in pandig uitbreiden met maximaal twintig dierplaatsen is dan nog toegestaan. 'Volgens de letter der wet moet bij het fysiek uitbreiden van de stal de gehele stal al emissiearm worden gemaakt, dus inclusief het oude

gedeelte. In de praktijk wordt daar vaak gemakkelijk mee omgegaan, maar zorg dat het goed in de vergunningen staat weergegeven', adviseert Johan den Hollander, projectleider rundvee bij DLV.

Den Hollander acht de kans redelijk groot dat emissiearm bouwen voor alle nieuwe stallen al daadwerkelijk vanaf 2013-2014 wordt verplicht. 'Op termijn zullen ook bestaande stallen die niet worden uitgebreid, emissiearm moeten zijn. Waarschijnlijk komt daarvoor net als in de varkenshouderij een redelijke overgangsregeling.'

In de huidige wetgeving is een uitstoot van minder dan 9,5 kilogram ammoniak per koe per jaar bij beweiden emissiearm. 'Maar de kans is groot dat dit zal worden aangescherpt. Vaak zijn op milieugebied de provinciale regels van Noord-Brabant een

voorbode voor de landelijke regels. In Noord-Brabant is een maximale ammoniakemissie van 8,1 kilo bij opstallen en 7,1 kilo bij beweiden toegestaan. Van de huidige erkende stalvloeren voldoen er dan niet zo heel veel meer', stelt Den Hollander. Van deze erkende vloeren is een lijst beschikbaar via de Regeling ammoniak en veehouderij, in de volksmond de Rav-lijst genoemd. In tabel 1 zijn van de erkende stalvloeren de meest gangbare weergegeven.

MDV is maatwerk

Naast de landelijke wetgeving heeft iedere provincie ook provinciale regels wat betreft de stikstofdepositie. Toetsing aan deze regels vindt plaats bij de aanvraag van de bouwvergunning van de stal. Veehouders die in aanmerking willen komen voor fiscale voordelen kunnen bouwen volgens de Maatlat Duurzame Veehouderij. Naast eisen op het gebied van de ammoniakuitstoot, moet hierbij ook worden voldaan aan minimale eisen voor bijvoorbeeld dierwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof en bedrijf en omgeving. 'In de

meeste gevallen is bouwen volgens de MDV financieel aantrekkelijk, zeker als de ondernemer ervoor kiest om toch al een emissiearme vloer aan te schaffen', vertelt Frederik de Wit, adviseur rundvee bij DLV. 'De voordelen van de fiscale regelingen zijn sterk afhankelijk van de jaarresultaten van de onderneming en de eventuele kosten die de MDV met zich meebrengt. De maatlat is maatwerk per bedrijf en per stal.' De basisammoniakemissie zonder aanpassingen aan het stalsysteem bedraagt 11 kilo per koe per jaar bij opstallen en 9,5 kilo bij beweiden. Bij de vaststelling van deze normen is uitgegaan van een roostervloer met 3,5 vierkante meter per koe en een ureumgetal van 25. Voor (voorlopig) erkende stalvloeren die officieel gebruikt mogen worden voor emissiearm bouwen, gelden de emissies voor een oppervlakte tot maximaal 5,5 vierkante meter per koe. 'Hebben de koeien meer ruimte, dan loopt de emissie op en wordt dus niet aan de eisen voldaan. In de praktijk vergissen veehouders zich daar regelmatig in', vertelt Den Hollander.

Rav-lijst uitgesteld

Inmiddels is het al een behoorlijk aantal maanden wachten op een vernieuwde Rav-lijst met nieuwe stalvloeren. 'Het publicatiemoment is nu weer uitgesteld tot na de vakantie', vertelt Eric Pijnappels, projectleider stalbouw rundvee bij DLV. Hij verwacht daarnaast niet dat de lijst met veel vloeren zal worden uitgebreid. 'Waarschijnlijk komt er een gietasfaltvloer met afschot en gierafoer in het midden bij en mogelijk een betonnen variant daarop. Ook zullen er nog verbeterde afgeleiden van de oude sleuvenvloer bijkomen die dan hetzelfde ammoniakcijfer krijgen als de originele sleuvenvloer. En de overheid dubt nog over de erkenning van luchtwassers.' |

Mark van der Ploeg, melkveehouder te Warga: 'Keuringsdeelname is een dure hobby. Je verdient er werkelijk niets mee. Denk maar niet dat de koeien of stieren die je verkoopt opeens dubbel zoveel opleveren als je eens een kampioen fokt.' (NO)

Freek Luttkhedde, melkveehouder te Ambt Delden:

'Het belang van goede voeding voor gezonde klauwen en goede benen van de koeien is veel groter dan de ondergrond waarop ze lopen. Als het in de pens maar goed gaat.' (Bw)

Bert Luttkhedde, melkveehouder te Ambt Delden:

'We zijn ons ervan bewust dat het zo over kan zijn met Coba 591. We willen best een weekje extra knoeien, maar gaan absoluut niet onnodig rekken' (Bw)

Jos Knoef, melkveehouder te Geesteren:

'Toeschouwers moeten koeien met 100.000 kg melk bekijken met in gedachten de grote hoeveelheid melk die ze geproduceerd hebben. Je moet het vergelijken met Patricia Paay; ze is wel 60 jaar, maar nog mooi genoeg om in de Playboy te staan.' (NO)

Arie Hamoen, hoofdinspecteur CRV:

'Koeien zijn onder Amerikaanse invloeden op shows steeds meer gaan schrijden. In Nederland vinden we dat koeien moeten lopen. Op deze manier kunnen we de benen het

beste beoordelen. In Noord-Amerika willen ze juist dat er zo weinig mogelijk in de bovenlijn verandert.' (Bw)

Hans Puttenstein, melkveehouder te Kamperveen:

'Fokkerij duurt een leven lang en omdat we van oorsprong een veehandelsbedrijf hebben, was mijn uitgangspositie anders. Overigens gaat het mij niet alleen om keuringen. Ik zie het verwerven van goede families op mijn bedrijf als een diepteinvestering.' (Mm)

Adriaan van Brenk, veehandelaar te Hollandsche Rading:

'Ik geloof niet in een doorbraak van de veehandel via de virtuele handel. Wie een koe koopt op internet kan later toch voor verrassingen komen te staan. Een dier moet je toch zien voordat je het koopt.' (Bo)

Guido Frijs, biologisch melkveehouder te Reijmerstok:

'Laatst vroeg iemand: "Welke koe zie je het liefst?" Daarop antwoordde ik: "De koe die ik het minst zie".' (NO)

Mark van der Ploeg:

'Er was een tijd dat bobo's zonder verstand van koeien op keuringen de dieren mochten plaatsen. Gelukkig heeft de NRM-organisatie ingezien dat dat nergens op slaat.' (NO)

Hans Kerkhof, kruisingsdeskundige:

'Kruisen is iets wat je goed moet doen. Dat is wat we de afgelopen acht jaar hebben geleerd. Kruis zo veel mogelijk met raszuivere andere rassen, dan weet

je ook wat je kunt verwachten.' (Mm)

Bert Wim Hofmeier, melkveehouder te Lochem: 'Of Annemien 26 nu een fraaie koe is of niet, alle koeien moeten gewoon meedraaien in de groep. Ik heb veel liefhebberij in de koeienfokkerij, maar heel apart hoeft het van mij niet.' (Bo)

Adriaan van Brenk:

'Binnen een paar seconden moet ik een schatting maken van geslacht gewicht, belevingsheid en kwaliteit van een koe. Daar hangt een prijskaartje aan. Vervolgens is het een kwestie van loven en bieden.' (Bo)

Alfred de Vries, manager fokkerij CRV:

'Onthoornen is niet alleen minder goed voor welzijn, het kan ook leiden tot een maatschappelijke discussie. Er waren al stieren die hoorloos fokten, maar die konden niet altijd mee qua andere eigenschappen. Met behulp van genomics komen er nu steeds meer stieren met een goede fokwaarde. Daarvoor bestaat niet alleen in Nederland veel belangstelling, maar ook in Duitsland.' (NO)

Hans Puttenstein:

'Als koeien goed in elkaar zitten, komt de melk vanzelf. Al heb je natuurlijk wel een handvat als de inet nodig.' (Mm)

Pieter Sommers, melkveehouder te Elsendorp:

'We zijn actief in de fokkerij, vooral omdat we het leuk vinden. De fokkerij is voor ons een hobby die geen geld kost.' (Hp)

Tabel 1 – De meestgebruikte, erkende stalvloeren voor emissiearm bouwen

leverancier	naam vloer	ammoniakemissie per koe (kg NH ₃)	
		opstallen	beweiding
definitieve erkenning			
Holcim	verbeterde sleufvloer	9,2	7,7
Zeus	verbeterde sleufvloer	9,2	7,7
Concrelit	Plusvloer top	8,6	7,5
Concrelit	Ruconvloer top (rubber)	8,6	7,5
voorlopige erkenning (tot februari 2014)			
HCl	W2-vloer	9,5	8,3
HCl	W4-vloer	8,1	7,1
Berkel beton	duurzaamheidsvloer	8,1	7,1
Swaans	patent comfort vloer G1	9,2	8,2
Swaans	patent comfort vloer G2	8,0	7,0
Veld-V	ecovloer	8,1	7,1
Holcim/Beerepoot	Groene vlag plus	4,7	4,1
Holcim/Beerepoot	Groene vlag	7,4	6,5

De publicatie van de vernieuwde Rav-lijst is uitgesteld tot na de vakantie

Bronnen: Nieuwe Oogst (NO), Boerderij weekend (Bw), Melkveemagazine (Mm), Boerderij (Bo) en HI Plus! (Hp)